

УТВЪРЖДАВАМ:

Директор: *Венета Вълчанова*

ПРОГРАМА

на Детска градина № 13 „Мир“ – град Варна

за превенция на риск от ранно отпадане на деца от системата на
предучилищното образование

2023/2024г.

Програмата е създадена на основание чл.263, ал.1, от Закона за предучилищното и училищното образование и актуализирана, приета от Педагогическия съвет на проведено заседание на 14.09.2023г., с протокол № 6 и утвърдена със Заповед на директора с №697/14.09.2023г.

Програмата е неразделна част от Стратегията на Детска градина № 13 „Мир“

I. Въведение

Програмата за превенция на отпадането на децата от предучилищно образование е разработена в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, на предложената от Европейската Комисия „Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020“ и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенцията на социалното изключване, и за по-добро образование и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на всички деца на възможности за най-добър старт в живота.

Програмата се основава на водещи принципи за законосъобразност, партньорство, прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите, приемственост, устойчивост на резултатите, своевременност, отчетност, мониторинг и контрол, иновативност.

Основни нормативни документи, използвани за разработване на програмата:

1. Конвенцията на ООН за правата на детето.
2. Харта на основните права в Европейския съюз.
3. Законът за предучилищното и училищно образование.
4. Наредба за приобщаващото образование.
5. Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030).
6. Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г. (изм. и доп., бр. 82 от 18.10.2019 г.).
7. Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата за предучилищно и училищното образование и дирекциите „Социално подпомагане“ по отношение осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.
8. Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и Алгоритъм за прилагането му.
9. Етичен кодекс на работещите с деца.
10. Областна Стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.
11. Общинска Стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Вътрешноинституционални документи:

1. Стратегия за развитие на детската градина.
2. Програмна система.
3. Правилници, програми, правила и др.

Програмата акцентира върху:

- Мерки, свързани с превенцията на риска от отпадане от детска градина.
- Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно съвместно засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.
- Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата.

II. Причини, водещи до отпадане от образователната система на национално ниво

Причините за преждевременното напускане на образователната система могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1. Икономически причини

Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане от образователната система. В резултат на финансовите и икономически затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до нарушаване на участието им в учебния процес.

2. Социални причини

Свързани са с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства, деца в риск от извършване на противообществени прояви, домашно насилие, незачитане правото на избор на децата, налагането на строги наказания.

3. Образователни причини

Те обхващат широк кръг от проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, слабости в методиката на преподаване и в организацията на обучението, в условията на противоепидемични мерки – затруднения при дистанционно обучение, поради различни причини.

Образователните причини са свързани и с начина на оценяване, квалификацията на учителите, навиците за учене, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация, влошената дисциплина, насилието и агресията.

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата в образователната система.

4. Причини, свързани със здравния статус

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата, нуждаещи се от допълнителна образователна подкрепа. Рисковете за преждевременно напускане на образователната система са свързани с недостатъчна подготовка на детската градина за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

III. Принципи на програмата за превенция на отпадането на деца

Програмата за превенция на отпадането на деца се базира на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование.
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава.
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус.
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в детската градина. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователно-възпитателния процес.

Водещи принципи при разработване и изпълнение на Програмата за превенция на ранното напускане:

- **Законосъобразност** - съответствие на целите и предлаганите мерки със законите и подзаконовите нормативни актове.
- **Кохерентност** - осигуряване на координираност и взаимна обвързаност на предлаганите мерки при сътрудничество на всички заинтересовани страни.
- **Партньорство** - активно и координирано участие на институциите за образование и обучение, институциите на властта, гражданското общество в реализацията на политика за намаляване на отпадането от детската градина.
- **Прозрачност и популяризиране** на мерките и резултатите - значимостта на проблема предполага висока степен на информираност на обществото.
- **Приемственост** - осигуряване на непрекъснато действие на програмата, независимо от управленски или други социални промени и гарантиране на постоянство в усилията и политиките за изпълнение на приетите цели и целеви показатели.
- **Устойчивост на резултатите** - осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати.
- **Своевременност** - осигуряване на навременни адекватни мерки за неутрализиране на рискове от преждевременно напускане на децата от групите за задължително предучилищно образование.
- **Отчетност, мониторинг и контрол** - постигане на по-висока степен на ефективност.
- **Иновативност** - създаване на нови и интензивни мерки и подходи за пълна интеграция на децата от групите за задължително предучилищно образование.

IV. Цели на програмата

- Разнообразие и ефективност на прилаганите от детската градина мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система чрез подкрепа и публично оповестяване на добри практики и политики.
- Усъвършенстване работата на педагогическия екип по разработване и изпълнение на програми, в резултат на което да намалее броят на децата в риск от отпадане.

С изпълнението на целите на програмата се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- приложен единен комплекс от политики, планове и мерки на ниво детска градина, съответстващи на националните и основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности;
- подобрени резултати от образование и възпитание, осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всяко дете, включително на деца от уязвими етнически общности и на деца със специални образователни потребности;

V. Анализ на обективната ситуация

В Детска градина № 13 „МИР“ няма отпаднали от обучението деца. Обичайно напусналите деца са поради заминаването на семействата им да живеят в друго населено място в страната, в чужбина или поради преминаване на обучение към полудневни групи в училищата.

В Детска градина № 13 „МИР“ са създадени и функционират: Екип за обхващане и задържане в образователната система на деца в задължителна предучилищна възраст, Координационен съвет за превенция на агресията и тормоза, родителски активи, които имат отношение към превенцията и интервенцията на отпадане на децата от детска градина и училище.

Детската градина има изработена процедура за работа с деца в риск.

В детската градина се осъществяват следните дейности за превенция на преждевременно напускане на децата:

- осигуряване на позитивна образователна среда;
- мотивиране на децата за участие в образователния процес чрез включването им във форми на извънкласни дейности;
- подкрепа на личностното развитие на децата;
- приобщаване на родителите и повишаване на тяхната ангажираност в процеса на образование, ангажираност по време на дистанционното обучение;
- осигуряване на ефективна комуникация с родителите чрез електронни устройства, както и индивидуални консултации с учителите и директора;

- партньорство със „Социално подпомагане“, Агенция за закрила на детето, Общинска администрация и други институции.

VI. Дейности за изпълнение на програмата

Настоящата програма набелязва дейности и мерки в три основни направления:

1. Превенция на преждевременното напускане на образователната система.
2. Интервенция срещу преждевременното напускане на образователната система.
3. Компенсиране на преждевременното напускане на образователната система.

Политиките и мерките за превенция са насочени към образованието и грижите от ранна детска възраст.

Приоритет за детската градина имат тези, свързани с превенцията на ранното напускане. Превенция, която цели предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на детската градина, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват.

Интервенция, която цели създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане, при отчитане на конкретните заплахи на най-ниско равнище.

Компенсиране, което има за цел да подпомогне преждевременно напусналите образователната система отново да се включат в образованието, като им бъдат предложени разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование и обучение.

Превенцията за ранното напускане на училище следва да започне още в най-ранната степен на образование - от детската градина. Позитивната образователна среда във всяка детска градина е ключова мярка в превенцията на преждевременното напускане на ДГ, като във формирането ѝ се включват следните дейности:

- Разработване и изпълнение на собствена Програма за превенция.
- Подобряване на капацитета на педагогическите екипи за идентифициране на причините за ранното отпадане на децата.
- Разработване и прилагане на механизми за контрол, оценка и самооценка на дейността на директора и педагогическите специалисти по отношение намаляването на отсъствията.
- Развиване на дейности в детската градина за подкрепа на личностното развитие.
- Справяне с възникващите трудности още от най-ранна възраст.
- Активно взаимодействие между родители, деца и педагогически специалисти.
- Развиване на междуинституционални инициативи и системен обмен на добри практики за превенция на преждевременното напускане на ДГ.

- Актуализиране на стратегията за развитие на детската градина с включване на специфични политики и мерки за превенция на отпадането от образователната система.
- По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост на педагогическите екипи.
- Анализ на движението на децата и причини за напускането им.

ПОЛИТИКА	МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ	ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ
Осигуряване на позитивна образователна среда – атмосфера на взаимоотношения, даващи възможност за личностно, когнитивно и социално развитие на децата.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Разработване на политики за ненасилие и изграждане на силна детска общност. 2. Диагностициране и консултиране на децата, с цел подпомагане на личностното им развитие. 3. Диагностициране и консултиране на деца с обучителни затруднения. 4. Контрол и проверка за редовно и точно вписване на отсъствията на децата в ЗУД и електронен дневник за коректното и точно подаване на данните към Община Варна и РУО-Варна, на данните за движението на децата и за броя на отсъствията им в НЕИСПУО. 5. Изграждане на ранна система за оповестяване на проблем с отпадане на децата. 	<p>-приети на ПС политики и реализиран план за справяне с агресията;</p> <p>-график от контролната дейност на директора и констативните протоколи;</p> <p>-учители и директора;</p> <p>-констативни протоколи;</p> <p>-процедури за работа с деца в риск.</p>
Повишаване качеството на образованието	<ol style="list-style-type: none"> 1. Консултации с учителите, при проблеми в усвояване на учебния материал. 2. Квалификация на учителската общност с цел идентифициране и подкрепа на децата в риск. 	<p>-график за консултативната работа. Брой проведени консултации;</p> <p>-удовлетвореност от обучението;</p> <p>-брой участници.</p>
Осигуряване на достъп до образование и повишаване на качеството на	1. Мониторинг на междуличностните взаимоотношения в детската общност	<p>-констатации от мониторинга;</p> <p>-наличие или липса на междуличностни конфликти</p>

образованието за децата и от уязвими етнически общности		
Достъп до качествено образование за деца със СОП	<ol style="list-style-type: none"> 1. Изграждане на система за работа с деца със СОП при наличието на такива. 2. Осигуряване условия за ресурсно подпомагане на деца със СОП. 	<ul style="list-style-type: none"> -наличие на квалифициран персонал; -наличие на достъпна среда.
Повишаване участието и ангажираността на родителите	<ol style="list-style-type: none"> 1. Приобщаване на родителите в процеса на образование, чрез активно работещ Обществен съвет. 2. Провеждане на индивидуални работни срещи с родителите на деца в риск. 3. Провеждане на родителски ден. 4. Участие при дистанционно обучение. 	<ul style="list-style-type: none"> -активност на родителската общност при общи мероприятия; -брой проведени срещи и ефективност от тях – измерва се чрез промяната в ситуацията на детето.
Подкрепа за развитието на децата в риск	<ol style="list-style-type: none"> 1. Индивидуална работа. 2. Партниране с институции. 	<ul style="list-style-type: none"> -намаляване на отсъствията; -повишаване на успеваемостта; - ефективност от съвместната дейност, брой срещи.
Подпомагане на деца, застрашени от преждевременно напускане, по финансови причини	<ol style="list-style-type: none"> 1. Подпомагане на деца с трайни увреждания, и без родители. 	<ul style="list-style-type: none"> -нормативни документи; -приети нормативни документи от Обществен съвет.
Развитие на занимания по интереси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Участие на деца в общински, национални и международни проекти, финансирани от различни организации. 	<ul style="list-style-type: none"> -активност на децата; представителни изяви; -брой ателиета; -брой участници, проявен интерес към проектите; - подпомагане на дейността от учителската колегия

Настоящата програма по своя характер е документ, който следва да бъде актуализиран, чрез промяна, изменение или допълнение при всяка промяна на нормативната база. С програмата са запознати всички работници и служители на институцията срещу подпис. Програмата е публикувана на сайта на Детска градина № 13 „Мир“ – град Варна.